

سی فصل تحقیق و رموز استنتاج

و تشخیص طبیب تسلیم نشدید یا عقیده مخالف عقیده شما اظهار نمود سوء ظن خود را مخو نکنید بلکه اصرار بخرج دهد که حقیقت را کدام تشخیص داده اید آنچه مورد امتحان دوا های علمی و آلات صنعتی شده اهمیت بدهید زیرا ادویه طبی هر گز خطا نمیکند ولی آنچه از روی قوه تشخیص طبیب اظهار شده طوری مسلم نگیرید که منشاء ایجاد یقین شما شود زیرا هر دو در مقام تشخیص و ظن و گمانند منتهی شما با قرائن و امارات قضیه مواجهید ولی طبیب با آثار موجوده در بدن و علت و اصل آن بطور کلی همیشه بین شما و طبیب سئوالات ذیل باید رد و بدل شود:

۱ - تجسس در موضوع

اگر موضوع تجسس انسان زنده است حالات دماغی او را تحقیق نمائید آثار زخم و جراحات بدنش را بیازمائید سن ورشد و نمیزاو را فوق العاده کاوش نمائید روابط اجتماعی او را در نظر بگیرید. صنف و طبقه و شغلش را متوجه باشید به بینید ارتباطی عمل او دارد یا نه. طرز تربیت او را در خانه پدر و مادرش دقت نمائید.

۲ - اگر موضوع تجسس انسان زنده نیست بلکه جنازه و جسد او است قبل از دفن عکس او را بردارید بمحل تشریح او را منتقل نموده و اطلاعات خود را تکمیل نمائید و اگر جنازه دفن شده و محتاج تحقیقات آن هستید نبش قبر نموده جنازه را بیرون آورید ایام مدفون نمودن و وضعیت حاضر او را پس از نبش در نظر بگیرید.

۳ - تجسس در لکه ها

هر جا نتوانستید اطلاعاتی در ساختمان و ترکیب لکه ها بهمرسانید به طبیب مراجعه و جنس و نوع آنرا استفسار کنید. لکه را اول بفهمید از چیست لکه خون است یا میوه یا چربی امر بتجزیه آنها بدهید. در محلی که لکه ها افتاده تحقیقات آنرا خیلی اهمیت دهید معلوم

آثار جراحت، ردیا، آثار انگشت، درد و شعله حریق و کیفیت حریق. جنازه، بهم خوردگی و آشفتنگی های پس از سرقه همه بوسیله عکاسی قابل استفاده بی شماری است بمحض وقوع واقعه اگر عکس برداشته شود کلیه شهود را که در آن محوطه حضور دارند تقریباً میتوان دانست کدام حاضر بوده و واقعه را مشاهده نموده و کدام نبوده اند در اغلب جرائم اگر عکس متهم در دست باشد زود تر مجاب میگردد واقعه و آثارش اگر روی کاغذ نقش بندد دیگر قابل تغییر و انحراف نخواهد بود و حال آنکه بدون عکس در اثر شهادتهای مختلف ممکنست واقعه بصورت دیگری جاوه نماید پس از عکس برداشتن ممکنست آنرا بوسیله بزرگ کردن یا بکمک میکروسکب جزئیات غیر مرئی را درک نمائید مثلاً رسوب فلز گلوله که گرا در حفره زخم بدن مقتول موجود است اغلب با چشم دیده نمیشود ولی با عکس و میکروسکب قابل رؤیت خواهد بود.

تفتیش و تجسسات طبی

مقصود از تجسسات طبی اینست که هر مستنطقی متوسل باطلاعات طبیب قانونی شود و بفهمد در معنی علیه چه آثاری مشاهده میشود و از روی آن آثار بفهمد متعاقب چه حادثه و عملی نتیجه جرم با آن حالت رسیده البته اگر جنازه متوفی را پیدا کردید فوراً علت مرگ را اول پیدا کنید که زخم بوده یا ضربه یا ادویه سمی بکار رفته یا خفه شده یا در اثر گر سنگی مرده و برای اینکار تشریح جنازه خیلی مورد لزوم است ولی فراموش نشود قبل از اینکه دخالتی در جسد و جنازه نمائید فوراً از حالت حاضر او عکس بردارید تا اگر در اثر تشریح تغییراتی در جنازه تولید شود آثار جرم مخو نگردد. از طبیب سؤال کنید سنخ عمل چگونه بوده است انواع جراحات تمیز داده شود عمق و کودی جراحات و طول و عرضش را دقت نمائید تا کیفیت ورود آلت ضربه و نحو بکار بردن آنرا بفهمید. در عین حال اگر بعقیده

باشد اگر قسمتی از تحقیق را به صرف کشف فلان موضوع برسانید آیا مؤثر در حصول به مقصود شما میباشد یا بر فرض هم که آنرا انجام دهید تأثیری در کشف واقعه ندارد البته باید از اینگونه تحقیقات بيمصرف خودداری کرد. برای هر قسمتی از تحقیق نتایج مثبت و منفی قائل شوید بطوریکه در فهم حقیقت واقعه مؤثر باشد و بطور کلی اصول ذیلرا همیشه در نظر گیرید.

۱- تحقیق در اطراف احوالات شخصی - در اطراف سن و جنس مرد و زن و قدرت و استطاعت و قوه و بنیه احوالات و مشخصات اجتماعی و شهرت و عنوان و پدر و مادر و تولد و ازدواج و آثار و علائم قیافه متهم تحقیق شود.

۲ - در اطراف جنازه - سن و شباهت و جنس احوالات فردی سؤال و جواب شود.

۳- وقایع آبی و تصادفی - علت و حوادث آن علائم ظاهری تاریخ و ساعت فوت و وضعیت جنازه و قیام قبل از فوت. غذاهائی که خورده. ترکیبات اغذیه. و قیامی که رخ داده همه بایکدیگر تطبیق شود.

۴ - ضربه و جراحت - علت‌های آنها سؤال شود نوع ضرب و زخم طرز جراحت منشاء احداث و ایجاد آن دخالت عوامل آنش اسبابه حرارت قوه برق اجسام سوزان و سوزنده مثل جوهر گوگرد و نمک قلیا زمان احداث جراحت تحقیق گردد علل مرگ استفسار شود خفه شدن مرده کشته شده گاز و سر ما و کرسنگی همه در نظر گرفته و در اطرافش تحقیقات بعمل آید.

۵ - آلات جرم - برنده بوده یا گزنده. خابنده و سوراخ کننده یا سوزاننده. در اطراف ناخوشیها و امراض شخصی تحقیق طرز و سنخ عمل سببه نه یا از روی رقت و مخلوط بارأفت و قساوت بوده است. ؟

۶ - سموم و مسمومین - نتیجه را تحقیق کنید چه شده. موادمسمومی چه بوده جنس هر يك در نظر گرفته شود.

۷ - منافیات عفت - طرز روابط عادی و غیرعادی و معمولی و غیر معمولی بوده بانه. قوه طلب و خواهانی در کدام يك از طرفین و کدام بیشتر دنبال هوا و هوس بوده

نمائید لکنه روی مس و فرش و کف اطاق و درب و پنجره داخل سوراخهای بخاری بوده یا جای دیگر. همیشه گودیاها پستوها و چاله هارا اهمیت بدهید چه مطابق فلسفه مجرمیت انسان هر قدر رشید باشد پس از عمل جرم بفکر محو آثار جرم خواهد بود و حتی الامکان بوسیله اشیاء و امکنة مستعد پنهان کردن کوشش میکند آثار عمل خویش را ناپدید و مخفی سازد آب و آتش و خاک و آبهای را کد و خاکهای زیادی را دقت و در نقشه تحقیق خود دخالت دهید به بینید در وضعیت این عناصر تغییر رنگ و وصف و طبیعت بعمل آمده بانه. در امکانة مستعد آتش افروزی به بینید خا کسترها چقدر است و تناسب با پخت و پز و احتیاجات طباحتی ساکنین آن محل دارد بانه در زباله و خا کروبها کوش کنید داخل آب انبار و حوض و چاهها لای مغز و پوست درختها و برگهای افشان و انبوه زیر فرشها داخل فتر های مبل لای کتابها و اوراق متفرقه همه را کوش نمائید هر اسبابی که دارای قطر و کلفتی است بآن مظنون باشید و داخلشان را تفتیش کنید محل‌های تعمیر شده و آثار تازه و نو ظهور هر چه می بینید علت آنرا کوش نمائید داخل مٹکا و مٹکا و چراغدان که مستعد پنهان کردن مدارك و آلات کوچک جرمند آنها را تحقیق و تفتیش نمائید.

۸ - تجسس متفرقه

هر غبار و گرد والت و اسباب و گازی که استعمال شده و عملش شباهت با آثار موجوده که نتیجه آن اعمال میباشد کوش شود نوع جراحات با آلات مجروح کننده منطبق گردد اقسام برشها با زخم های موجود بدن منطبق گردد. حیواناتی که در آنحوالی دیده میشوند طرز اعمالشان و آثارشان دقت شود.

« نقشه تحقیق و طرز دنبال کردن ظن و احتمال »
پس از اعلام جرم یا وقوع عمل و مشاهده آثار آن اول فکر کنید چه میخواهید انجام دهید و چه نتیجه میطلبید و در تعقیب آن مقصود تحقیق را ادامه و بسط دهید چه بسا اتفاق میافتد اگر نکته کوچکی را در تحقیق مقدم دارید فوراً موفق بکشف جرم میشوید بدون اینکه اسرار تحقیق فاش شود و تبانی در خارج بعمل آید. از طرف دیگر درصدد

معرفهای فیزیکی

ادواتی است که مخصوصاً بکمک نور و تجزیه نور و دشاوژهای برق میتوانی داخل هر جسمی را تماشا نموده و از روی خواص تابشهای مخصوص هر یک نوع و جنس فلزات را تشخیص دهید مثلاً رسوبی که اطراف زخم جنازه از گلوله باقی مانده نوع آنرا تمیز بدهید.

طرز تعقیب و کشف حقیقت واقعه

حل کردن مجهولات و مسائل جزائی

البته میدانید باید مستنطق وظیفه خود را زود و خوب انجام دهد و برای رسیدن باین دو مقصود یعنی زود انجام دادن و خوب انجام دادن قدرت بسیاری لازمست و از همین است که قانون میدان اختیارات مستنطق را وسیع معین نموده هر دربی را بر روی او باز دانسته و هر مانع و سدی را از جلوی او برداشته حق احضار و توقیف و حبس باو داده گرفتن مال و سلب آزادی متهم را باو تفویض نموده بالاخره تعقیب و جلب او را بمحکمه مختار گذاشته ولی در عین حال اگر بمقررات اصول محاکمات جزائی دقت کنیم می بینیم همه جا قانون متهم را حمایت مینماید اگر مرور زمان در عملش پیدا شود مستحق تعقیبش نمیداند اگر شك و تردیدی در عملش ایجاد گردد اظهار نظر را به برائت و عدم تقصیرش مرجع دانسته هر جا حکم توقیفش صادر میشود حق استیناف از قرار توقیف باو داده بدون مجوز قانونی احضار او را ممنوع دانسته و در موارد قابل صلح اصرار و تکلیف مستنطق را در رفع مخاصمت طرفین دعوا لازم دیده و مراجع بسیاری را برای شکایت در صورت تصنیع حقوقش معین کرده است. پس با در نظر گرفتن این دو موضوع از طرفی کشف واقعه از طرفی حفظ حقوق متهم میدانید مستنطق وجداناً چه وظایف سنگینی را عهده دار است لذا مرتبه اول فقط حقوق انفرادی و اجتماعی شخص متهم را حامی باشید و چندان تعقیب بنام حفظ قواء عمومی بخرج ندهید و این

در این مورد تحقیقات محلی را خیلی اهمیت بدهید و در این زمینه از همسایه های داخلی خوب تحقیق کنید مشاعر و احوال روحی و ذماغی مجنی علیه را ضمناً امتحان و حوادثی که رخ داده معلوم نمائید.

۸ - جرائم بی آثار - بعضی از جرائم از خود آثار مشهودی نمیکذارند مثل کلاه برداری و خیانت در امانت در این قبیل جرائم اول مرتبه احوالات اجتماعی متهم را تحقیق نمائید به بینید فقیر و مستأصل است یا ثروتمند. اختلافات ارثی بین او و طرف موجود است یا نه. علت تحریک احساسات او پیدا شدن عمل و ارتکابش چه بوده. منظورش از ارتکاب چه بوده. و چرا مجبور بانجام این فعل گردیده در این زمینه خیلی تحقیق نمائید و در اطراف این نکته تحقیق زیاد دور بزنید.

۹ - سقط جنین - علل آن استنطاق شود. ضربه، ادویه، سمومات، هول و هراس در آن دخالت داشته اند یا نه. جنین چند ماهه نارس یا رسیده بوده است یا نه.

۱۰ - احوالات روحی - متهم و شاهد را به بینید در چه حالتی هستند مشاعرشان چطور کار میکند در چه عصبانیت و خشم و غضب و مستی و مالیخولیائی و حرارت بدن آنها را مواظب باشید اخلاق و احساسات آنها را در نظر گیرید هر چه محرك احساسات آنها بوده در تحقیق مجسم نمائید.

معرفهای شیمیائی

هر جا مجبورید ماهیت اجسام را تحقیق نمائید مثلاً بدانید لکه های مشهود متعلق بکدام جسم است متوسل بمعرف های شیمیائی بشوید یعنی دواهایی که بشما حقیقت و ماهیت و عناصر مشکله جسم را مینمایاند میتوانی بوسیله آنها پی برید لکه های متفرقه مربوط بانسان است یا حیوان یا مربوط بمواد نشاسته و قندی و مواد دسمه. میتوانی بفهمید مرکبی که متن سندی را تشکیل داده از چه ساخته شده و جنس کاغذ آن از چیست.

اولین رکن تحقیق دقیق و استنتاج مفید سرعت آن است. اطراف واقعه هر قدر سرعت محارست شود و تحقیقات فوراً انجام گردد نتایج خوبی بدست میآید ولی متأسفانه این طرز تعقیب را نمیتوان سرایت بجمیع موارد جرم داد و اغلب جرائم در زیر نگاه و مشاهده مأمورین نیستند و جرائم مشهود اغلب بحالت جنبه های کوچک و بزرگ جلوه گر میشود و اغلب جنایات دور از دسترسی قواء عمومی است البته برای رفع این اشکال و برای اینکه قدری بجرائم مشهود توسعه بیشتری دهیم باید وسائل سرعت مشاهده را افزونتر سازیم و این منظور حاصل نمیگردد مگر اینکه قواء شهربانی بتقسیمات خیلی کوچکی تقسیم شود و مأمورین پلیس متحرک سیار فوق العاده اضافه شود و محیط نظارت هر یک از آنها بهم متصل و کوچکتر شود.

در هر صورت در غیاب مستنطق و مدعی العموم مأمورین شهربانی یا سایر ضابطین عدلیه اعم از امنیه یا مأمورین صلح و قائم مقام مستنطقین و حکام صلح مکلفند تا ورود مدعی العموم یا مستنطق علائم و آثار جرم را کاملاً حفظ نمایند باید فوراً بمحل جرم حاضر شوند و با تحقیقات فوری و سریع واقعه را صورت مجلس کنند وضعیت محل وقوع جرم را ملاحظه و تشریح و تعریف نمایند جزئیات محیط جرم را خوب نمایش دهند حالات اجتماعی و انفرادی مجنی علیه را تحقیق نمایند اظهارات اشخاص و شهود و مطلعین را دریابند

زام تعقیب پس از وقوع جرم مشهود

پس از دخالت مأمورین شهربانی یا قائم مقام مستنطقین همینکه مدعی عموم یا مستنطق در محیط جرم وارد شد دیگر دخالت آنها جائز نیست و مطلقاً زمام تعقیب را باید بدست مدعی العموم یا مستنطق تفویض نمایند مگر اینکه ادامه تعقیب و تحقیق را اجازه یابند. گاهی شروع به تحقیق در قضیه لازمست در یک ثانیه و یک دقیقه بعمل آید تا در محلهای مختلف بیم تباہی نرود لذا مدعی العموم میتواند در آن واحد بمأمورین خود دستور و اجازه قسمتی از تعقیب را بدهد رضالطفی

منظور را همیشه پس از یقین به جرمیت و مقصر بودنش مجری دارید.

طرز تعقیب جرائم مشهود

مطابق ماده ۲۳ اصول محاکمات جزائی جرائم

مشهود بانواع ذیل تقسیم میشوند :

۱ - دستگیری متهم در حین وقوع جرم - یعنی گرمی واقعه و عمل سرد نشده و متهم گرفتار میشود. موضوع جرم و شواهد و آثار باقیه هم گرم گرم عمل متهم در دسترس است

۲ - پس از زمان کوتاهی از تاریخ وقوع جرم (بابلافاصله) متهم متعاقب عملش دستگیر میشود فاصله که پیدا شده بحدی است که هنوز گرمی عمل سرد نشده و مثل آتشی است که دود و خاکستری از خود باقی گذاشته ولی شعله آن معدوم گردیده و عمل طوریت که هنوز مشاهده را از رؤیت آثارش خوب مجسم مینماید.

۳ - متهم در حین فرار متعاقب و دستگیر میشود و در حقیقت فرار و اعمال او بقوه مشاهده میفهماند که تازگی عملی رخ داده است.

۴ - متهم حامل آلات و ادوات جرم است بنحوی که میرساند با این افزار در محیط جرم عملی را انجام داده است البته مسافت محل دستگیری متهم از محیط جرم نباید از این حیث در نظر گرفته شود و نباید گفت متهم در چه فاصله و مسافتی جرم را مرتکب گردیده بلکه باید گفت در چه فاصله زمانی آنرا انجام داده.

۵ - دسته و جماعتی یا شخص مجنی علیه مرتکب را معرفی نماید یا مأمورین کشف جرم ارتکاب را مشاهده نمایند

۶ - صاحب خانه دخول مأمورین را بخانه خود تقاضا نماید. وجود این نصوص و مقررات کافیت برای اینکه ادعا نمائیم اگر مأمورین خوبی در هر منطقه باشند جرائم مطلقاً مشاهده میشود خصوصاً وقتی که توأم با وسائل سریع السیری از قبل موتورهای سریع السیر دوربینهای قوی مأمورین سوار گردد. این وسائل دارای سرعت سیر است و مخصوصاً مناسب با طرز تعقیب و استنتاج میباشد زیرا